

NHỮNG QUY ĐỊNH MỚI VỀ KIỂM SÁT THI HÀNH ÁN HÌNH SỰ TRONG LUẬT THI HÀNH ÁN HÌNH SỰ NĂM 2019 VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

ĐINH HOÀNG QUANG*

Trên cơ sở tổng kết thực tiễn thi hành, kế thừa những quy định có tác dụng tích cực và khắc phục một cách căn bản những vướng mắc, bất cập trong thực tiễn thi hành Luật Thi hành án hình sự (THAHS) năm 2010, Luật THAHS năm 2019 đã sửa đổi và có nhiều quy định mới về THAHS và kiểm sát THAHS. Tuy nhiên, Luật THAHS năm 2019 còn một số hạn chế hoặc nội dung chưa phù hợp với các quy định khác. Bài viết phân tích cụ thể những quy định mới của Luật THAHS năm 2019 và đưa ra những đề xuất, kiến nghị về các nội dung liên quan đến kiểm sát THAHS.

Từ khóa: Kiểm sát, thi hành án, thi hành án hình sự.

Ngày nhận bài: 07/4/2021; Biên tập xong: 20/4/2021; Duyệt đăng: 01/10/2021

By summarizing the practical implementation, inheriting effective regulations and fundamentally overcoming the inadequacies of the Law on Criminal Judgment Execution in 2010, the latter one in 2019 has been revised and has new regulations on criminal judgment execution and its prosecuting. However, this Law still remains some limitations or inconsistent regulations compared to the others. Therefore, the paper analyzes new provisions of the 2019 Law on Criminal Judgment Execution and gives out recommendations on prosecuting criminal judgment execution.

Keywords: Prosecution, judgment execution, criminal judgment execution.

Theo Từ điển Tiếng Việt, “kiểm sát” có nghĩa là “kiểm tra và giám sát việc chấp hành pháp luật của Nhà nước”¹. Như vậy, hiểu theo nghĩa thông thường, hoạt động kiểm sát là việc xem xét tình hình thực tế để đánh giá, nhận xét; theo dõi và kiểm tra xem có thực hiện đúng những điều quy định không. Trong tiếng Hán, từ “kiểm sát” vừa chỉ việc xem xét kiểm nghiệm, vừa chỉ việc tố giác, chặn đứng”². Hơn nữa, danh từ “kiểm” trong tiếng Hán còn có ý nghĩa “pháp chế”, như “kiểm tra quy chế, phương thức kiểm tra” cùng với “kiểm sát” được coi là một phần của chế độ pháp luật. Do đó, “kiểm sát” có ý nghĩa là xem xét, kiểm nghiệm có đúng quy định của pháp luật hay không; đồng thời còn có thẩm quyền để tố giác, chặn đứng việc không tuân theo pháp luật. Hay nói cách khác, kiểm sát nhằm phát

hiện vi phạm pháp luật của chủ thể bị kiểm sát; đồng thời còn nhằm khắc phục và xử lý vi phạm của chủ thể bị kiểm sát. Kiểm sát THAHS ở nước ta cũng được thực hiện nhằm mục đích trên.

Ở Việt Nam, kiểm sát THAHS đã được quy định là một trong những hoạt động thực hiện chức năng của Viện Công tố - cơ quan được thành lập trước khi Viện kiểm sát nhân dân (VKSND) ra đời năm 1960. Năm 1946, căn cứ vào Hiến pháp đầu tiên, tổ chức Viện công tố được thành lập trong hệ thống Tòa án từ cấp tỉnh trở lên, trực thuộc Bộ Tư pháp và có chức năng kiểm tra trại giam³. Đến sau Hiến pháp năm 1959, tổ chức VKSND được thành lập, nhiệm vụ, quyền hạn của VKSND khi kiểm sát THAHS được quy định trong Luật Tổ chức VKSND năm 1960 và được kế thừa, sửa đổi, hoàn thiện qua các Luật Tổ chức VKSND năm 1981, 1992, 2002, 2014;

¹ Hoàng Phê (chủ biên) (2004), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng – Trung tâm từ điển học, Hà Nội – Đà Nẵng, tr. 523.

² Trường Cao đẳng kiểm sát Hà Nội biên dịch và hiệu đính (2002), *Giáo trình “检查工作” (Công tác kiểm sát) của Học viện cán bộ kiểm sát quốc gia Trung Quốc*, Nxb. Pháp luật Bắc Kinh ấn hành, tr. 01.

* *Tiến sĩ, Giảng viên chính, Trưởng phòng Tổ chức – Hành chính, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội*

³ VKSND tối cao (2010), *Chuyên đề nghiệp vụ: Tổng kết 50 năm thành lập và hoạt động của Viện kiểm sát nhân dân 1960 – 2010*, Hà Nội, tr. 17.

Luật THAHS năm 2010, 2019 và các văn bản pháp luật khác. Hoạt động kiểm sát THAHS của VKSND ở Việt Nam mang ý nghĩa quan trọng, nhằm bảo đảm việc THAHS đúng pháp luật; tôn trọng, bảo vệ quyền con người và mọi vi phạm pháp luật trong THAHS được phát hiện, xử lý kịp thời, nghiêm minh. Điều này được thể hiện trong các quy định của pháp luật Việt Nam về thẩm quyền của VKSND khi kiểm sát THAHS.

1. Một số điểm mới của Luật Thi hành án hình sự năm 2019 về kiểm sát thi hành án hình sự

So với Luật THAHS năm 2010, Luật THAHS năm 2019 có một số điểm mới về kiểm sát THAHS, cụ thể như:

Thứ nhất, khi quy định nhiệm vụ, quyền hạn của VKSND trong kiểm sát THAHS, Điều 167 Luật THAHS năm 2019⁴ không sử dụng thuật ngữ “*định kỳ và đột xuất kiểm sát việc tuân theo pháp luật...*” như Luật THAHS năm 2010 mà chuyển thành “*trực tiếp kiểm sát*” như Luật Tổ chức VKSND năm 2014

Trực tiếp kiểm sát THAHS được hiểu là việc Viện kiểm sát cử Kiểm sát viên (KSV) hoặc tổ công tác sang các cơ quan, tổ chức, đơn vị có trách nhiệm THAHS để trực tiếp kiểm tra, giám sát việc tuân theo pháp luật của họ⁵. Việc trực tiếp kiểm sát THAHS có tác dụng giúp Viện kiểm sát nhanh chóng phát hiện được những vi phạm pháp luật trong thi hành án phạt tù để kịp thời áp dụng các biện pháp khắc phục, xử lý vi phạm⁶. Nội dung quyền trực tiếp kiểm sát THAHS được quy định trước khi thành lập VKSND (tại Nghị định liên bộ số 152-NV/6 ngày 12/6/1951 của Bộ Nội vụ, Bộ Tư pháp ban hành quy tắc trại giam để cụ thể hóa Sắc lệnh số 150 và Thông tư số 1500-HCTP ngày 23/8/1956 của Bộ Công an, Bộ Tư pháp về việc giam giữ và kiểm tra trại tạm giam, trại

cải tạo) và được kế thừa, phát triển qua Luật Tổ chức VKSND các năm 1960, 1981, 1992, 2002, 2014, Luật THAHS năm 2010 và được hướng dẫn chi tiết tại Thông tư liên ngành số 02/TTLN ngày 06/09/1989 của Bộ Nội vụ, VKSND tối cao về công tác giam giữ, cải tạo và kiểm sát giam giữ, cải tạo. Theo đó, quyền trực tiếp kiểm sát THAHS bao gồm: Xem xét hồ sơ, sổ sách, tài liệu về thủ tục, chế độ giam giữ; Xem xét những nơi giam, giữ; nơi ăn, ở, chữa bệnh, nơi vui chơi giải trí; nơi học tập, lao động cải tạo và dạy nghề; nơi kiên giam và buồng kỷ luật...; Tiến hành kiểm danh, kiểm diện người chấp hành án; Gặp hỏi người chấp hành án về việc giam giữ...

Đối với thuật ngữ “*định kỳ kiểm sát*” được hiểu là định khoảng thời gian nhất định, Viện kiểm sát tiến hành trực tiếp kiểm sát; đột xuất kiểm sát được hiểu là việc Viện kiểm sát bất ngờ kiểm sát trực tiếp, không có trong kế hoạch. Như vậy, định kỳ, đột xuất kiểm sát là cách thức tiến hành trực tiếp kiểm sát. Trực tiếp kiểm sát là khái niệm rộng hơn, bao gồm định kỳ hoặc đột xuất trực tiếp kiểm sát và các quyền hạn khác của VKSND. Thuật ngữ này đã được sử dụng trong Luật Tổ chức VKSND năm 2014 khi quy định nhiệm vụ, quyền hạn của VKSND khi kiểm sát THAHS. Do đó, Luật THAHS năm 2019 sử dụng thuật ngữ “*trực tiếp kiểm sát*” khi quy định nhiệm vụ, quyền hạn của VKSND khi kiểm sát THAHS đảm bảo tính chính xác về học thuật và thống nhất trong các quy định hiện hành.

Thứ hai, Luật THAHS năm 2019 đã bổ sung quy định Viện kiểm sát quân sự cấp quân khu trực tiếp kiểm sát việc thi hành án phạt tù của trại giam đóng tại địa bàn

Khoản 4 Điều 141 Luật THAHS năm 2010 quy định “*Khi thực hiện kiểm sát thi hành án hình sự, Viện kiểm sát có nhiệm vụ và quyền hạn định kỳ và đột xuất kiểm sát việc tuân theo pháp luật trong việc thi hành án của cơ quan thi hành án hình sự cùng cấp và cấp dưới...*”. Theo đó, Viện kiểm sát quân sự Trung ương tiến hành kiểm sát trại giam thuộc Bộ Quốc phòng. Tuy nhiên, Viện kiểm sát quân sự Trung ương không có những điều kiện thuận lợi như về khoảng cách địa lý, nguồn nhân lực... để có

⁴ Khoản 2 Điều 167 Luật THAHS năm 2019

⁵ Võ Khánh Vinh, Nguyễn Mạnh Kháng (2006), *Pháp luật thi hành án hình sự Việt Nam - Những vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. Tư pháp, Hà Nội, tr. 172-173.

⁶ Trường Cao đẳng kiểm sát Hà Nội (1996), *Giáo trình Công tác kiểm sát (Tập VII): Công tác kiểm sát việc giam giữ và cải tạo*, Nxb. Công an nhân dân, Hà Nội, tr. 54-55.

thể tiến hành kiểm sát tất cả các trại giam thuộc Bộ Quốc phòng. Để khắc phục hạn chế này, khoản 2 Điều 167 Luật THAHS năm 2019 quy định Viện kiểm sát quân sự cấp quân khu trực tiếp kiểm sát việc thi hành án phạt tù của trại giam đóng tại địa bàn. Viện kiểm sát cấp quân khu có điều kiện thuận lợi để nắm tình hình thông tin trại giam thường xuyên, sát hơn, đỡ tốn chi phí đi lại hơn so với Viện kiểm sát quân sự Trung ương tiến hành kiểm sát và việc trực tiếp kiểm sát sẽ bổ sung các thông tin phục vụ cho việc Viện kiểm sát cấp quân khu kiểm sát việc xét giảm án, tạm đình chỉ thi hành án, xét đặc xá.

Thứ ba, Luật THAHS năm 2019 bổ sung nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát kiểm sát việc thi hành án đối với pháp nhân thương mại

Bộ luật Hình sự (BLHS) năm 2015 và Bộ luật Tố tụng hình sự (BLTTHS) năm 2015 quy định về trách nhiệm hình sự đối với pháp nhân thương mại phạm tội. Để thi hành bản án, quyết định của Tòa án về trách nhiệm hình sự của pháp nhân thương mại phạm tội, Luật THAHS đã bổ sung chương riêng (Chương XI) quy định về thi hành án đối với pháp nhân thương mại. Việc thi hành án đối với pháp nhân thương mại là một dạng hoạt động tư pháp; do đó, với chức năng kiểm sát hoạt động tư pháp của mình, VKSND có nhiệm vụ và quyền hạn kiểm sát thi hành án đối với pháp nhân thương mại. Để tạo cơ sở pháp lý cho Viện kiểm sát các cấp tiến hành kiểm sát thi hành án đối với pháp nhân thương mại, khoản 2 Điều 167 Luật THAHS năm 2019 quy định “kiểm sát việc thi hành án đối với pháp nhân thương mại” là một trong nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong kiểm sát thi hành án hình sự.

Thứ tư, Luật THAHS năm 2019 đã bổ sung quy định Viện kiểm sát cử KSV tham gia phiên họp liên quan đến tha tù trước thời hạn có điều kiện

Tha tù trước thời hạn có điều kiện là một trong chế định mới được quy định trong BLHS năm 2015; thủ tục xét và thi hành quyết định liên quan đến tha tù trước thời hạn có điều kiện được quy định tại Điều 368 BLTTHS năm 2015 và mục 3 Luật

THAHS năm 2019. Theo đó, Viện kiểm sát cử KSV tham gia phiên họp xét tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện và trình bày quan điểm. Quy định trên được hướng dẫn tại Thông tư liên tịch (TTLT) số 04/2018/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 09/02/2018 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Tòa án nhân dân (TAND) tối cao, VKSND tối cao quy định phối hợp thực hiện quy định của BLTTHS năm 2015 về tha tù trước thời hạn có điều kiện. KSV Viện kiểm sát cùng cấp với Tòa án xét, quyết định rút ngắn thời gian thử thách tham gia phiên họp và trình bày quan điểm của Viện kiểm sát về việc đề nghị xét rút ngắn thời gian thử thách; việc tuân thủ pháp luật trong việc xét, quyết định rút ngắn thời gian thử thách. Do đó, khoản 4 Điều 167 Luật THAHS năm 2019 bổ sung quy định VKSND tham gia phiên họp xét tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện là một trong nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong kiểm sát thi hành án hình sự. Điều này phù hợp với các quy định khác về tha tù trước thời hạn có điều kiện.

Thứ năm, Luật THAHS năm 2019 đã bổ sung quy định Viện kiểm sát thực hiện quyền kháng nghị quyết định giảm, miễn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo

Khắc phục những hạn chế trước đây khi Luật THAHS năm 2010 và Luật Tổ chức VKSND năm 2014 không quy định về quyền kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm, giám đốc thẩm, tái thẩm của VKSND đối với các quyết định giảm, miễn thời hạn chấp hành án phạt tù của Tòa án mà chỉ quy định trong các văn bản hướng dẫn thi hành⁷, khoản 3

⁷ TTLT số 08/2012/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 14/8/2012 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, TAND tối cao, VKSND tối cao hướng dẫn rút ngắn thời gian thử thách của án treo; TTLT số 09/2012/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 16/8/2012 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, TAND tối cao, VKSND tối cao hướng dẫn việc giảm, miễn

Điều 169 Luật THAHS năm 2019 bổ sung quy định đối với kháng nghị về quyết định giảm, miễn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo thì việc giải quyết được thực hiện theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự. Điều này tạo ra sự thống nhất trong các quy định về giảm, miễn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo; đồng thời là căn cứ pháp lý khi Viện kiểm sát thực hiện các quyền này.

Thứ sáu, Luật THAHS năm 2019 bổ sung quy định về thực hiện quyền kiến nghị VKSND trong THAHS

Điều 143 Luật THAHS năm 2010 có những hạn chế khi không quy định cụ thể về thời hạn xem xét, giải quyết, trả lời kiến nghị của Viện kiểm sát về THAHS; theo đó, “cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan đến thi hành án hình sự trong phạm vi nhiệm vụ, quyền hạn của mình có trách nhiệm xem xét, giải quyết và trả lời kiến nghị... của Viện kiểm sát về thi hành án hình sự theo quy định của pháp luật”. Để khắc phục hạn chế trên, khoản 5 Điều 169 Luật THAHS năm 2019 quy định đối với kiến nghị Tòa án, cơ quan THAHS cùng cấp, cấp dưới, cơ quan được giao một số nhiệm vụ THAHS, người có thẩm quyền và cá nhân có liên quan trong THAHS; yêu cầu đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định có vi phạm pháp luật trong THAHS; chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật thì phải được xem xét, giải quyết, trả lời bằng văn bản trong thời hạn 30 ngày kể từ ngày nhận được kiến nghị. Điều này tạo cơ sở pháp lý chặt chẽ để Viện kiểm sát kiểm tra việc thực hiện kiến nghị của cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền trong THAHS.

thời hạn chấp hành án phạt cải tạo không giam giữ và miễn chấp hành thời hạn cấm cư trú, quản chế còn lại; TTLT số 02/2013/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 15/5/2013 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, TAND tối cao, VKSND tối cao hướng dẫn thi hành các quy định về giảm thời hạn chấp hành án phạt tù đối với phạm nhân.

2. Một số hạn chế về quy định kiểm sát thi hành án hình sự trong Luật Thi hành án hình sự năm 2019 và một số kiến nghị

Bên cạnh những điểm mới trên, tác giả cho rằng còn một số hạn chế về kiểm sát THAHS, cụ thể như:

Thứ nhất, Luật THAHS năm 2019 không quy định Viện kiểm sát trực tiếp kiểm sát việc tuân theo pháp luật của Tòa án trong THAHS. Việc không thực hiện quyền trực tiếp kiểm sát đối với Tòa án tạo nên sự hạn chế trong việc thực hiện các quyền của Viện kiểm sát nhằm phát hiện vi phạm của Tòa án trong THAHS. Việc Viện kiểm sát chỉ có quyền “yêu cầu” Tòa án kiểm tra hoạt động trong lĩnh vực THAHS rồi báo cáo cho Viện kiểm sát biết kết quả thì Viện kiểm sát không có điều kiện phát hiện ra các vi phạm pháp luật của Tòa án trong lĩnh vực thi hành án nhằm áp dụng các biện pháp khắc phục. Do đó, cũng giống như kiểm sát việc tuân theo pháp luật của cơ quan THAHS, cơ quan được giao một số nhiệm vụ THAHS, Luật THAHS cần bổ sung quy định Viện kiểm sát “trực tiếp kiểm sát” việc tuân theo pháp luật của Tòa án là một trong những nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong kiểm sát THAHS để thực hiện kiểm sát có hiệu quả hoạt động THAHS của Tòa án.

Thứ hai, Luật THAHS năm 2019 không quy định về quyền đề nghị của Viện kiểm sát đối với các trường hợp giảm thời hạn chấp hành án phạt tù, tha tù trước thời hạn có điều kiện.

Khoản 4 Điều 167 Luật THAHS năm 2019 mới chỉ quy định Viện kiểm sát tham gia phiên họp xét và kháng nghị các trường hợp xem xét không đúng trong giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện. Tuy nhiên, nếu qua hoạt động kiểm sát THAHS, Viện kiểm sát phát hiện phạm nhân có đủ điều kiện được giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện thì chỉ có quyền yêu cầu các cơ quan THAHS, cơ quan được giao một số nhiệm vụ THAHS lập hồ sơ đề nghị mà không có cơ chế để đảm bảo cơ quan này thực hiện ngay yêu cầu. Do đó, quy định này chưa đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của phạm nhân. Để khắc phục hạn chế này, chúng tôi cho rằng nên

giao thẩm quyền đề nghị giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện cho Viện kiểm sát.

Thứ ba, Luật THAHS năm 2019 quy định VKSND đề nghị đình chỉ chấp hành án phạt tù không phù hợp với các quy định khác về thủ tục đình chỉ chấp hành án. Trong các quy định của Luật THAHS năm 2019 về thủ tục đình chỉ đối với phạm nhân (Điều 56)⁸, người được hoãn (Điều 25)⁹, tạm đình chỉ chấp hành án phạt tù (Điều 37) không quy định cơ quan đề nghị mà thực hiện việc thông báo cho Tòa án đã ra quyết định thi hành án phạt tù để ra quyết định đình chỉ. Tác giả cho rằng với chức năng kiểm sát hoạt động tư pháp, Viện kiểm sát có trách nhiệm kiểm sát việc thông báo của cơ quan có thẩm quyền cho Tòa án và kiểm sát việc ra Quyết định đình chỉ thi hành án của Tòa án; trường hợp các cơ quan không thực hiện thì VKSND ban hành văn bản yêu cầu thực hiện, không cần thiết phải thực hiện việc đề nghị đình chỉ thi hành án phạt tù¹⁰.

Thứ tư, khoản 3 Điều 169 Luật THAHS năm 2019 quy định “đối với kháng nghị về quyết định quy định tại khoản 4 Điều 167 của Luật này thì việc giải quyết được thực hiện theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự”. Đối chiếu với quy định tại khoản 4 Điều 167 Luật THAHS năm 2019 bao gồm: Quyết định miễn, hoãn, tạm đình chỉ, đình chỉ chấp hành án; quyết định giảm, miễn thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo, rút ngắn thời gian thử thách. Như vậy, nếu hiểu theo quy định của điều luật thì Viện kiểm sát nếu không đồng ý với quyết định trên của Tòa án thì thực hiện việc kháng nghị

theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự, tức kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm (với thời hạn kháng nghị của Viện kiểm sát cùng cấp đối với quyết định của Tòa án cấp sơ thẩm là 07 ngày, của Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp là 15 ngày kể từ ngày Tòa án ra quyết định¹¹), kháng nghị theo thủ tục tái thẩm hoặc giám đốc thẩm.

Tuy nhiên, theo khoản 5 Điều 167 và khoản 4 Điều 169 Luật THAHS năm 2019 thì “Viện kiểm sát kháng nghị yêu cầu Tòa án... đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định có vi phạm pháp luật trong THAHS, chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật. Các kháng nghị này, Tòa án... có trách nhiệm trả lời bằng văn bản trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày nhận được kháng nghị; nếu không nhất trí với kháng nghị đó thì có quyền khiếu nại lên Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp...”. Như vậy, có hai loại kháng nghị của Viện kiểm sát đối với Tòa án: Kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm, tái thẩm hoặc giám đốc thẩm; kháng nghị yêu cầu đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định có vi phạm pháp luật trong THAHS, chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật.

Tác giả cho rằng, cần phân biệt hai loại kháng nghị này trên cơ sở chủ thể ra quyết định trong THAHS. Đối với kháng nghị yêu cầu đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định có vi phạm pháp luật trong THAHS, chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật được thực hiện đối với quyết định của Chánh án Tòa án (theo quy định Chánh án Tòa án ra quyết định trong trường hợp quyết định thi hành án, hoãn, tạm đình chỉ, đình chỉ chấp hành án); trong trường hợp này, Chánh án Tòa án đã ra quyết định có thể dễ dàng thực hiện việc đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định nếu thấy vi phạm mà không cần thành lập Hội đồng xét xử để xem xét theo thủ tục phúc thẩm, tái thẩm hoặc giám đốc thẩm. Còn đối với kháng nghị phúc thẩm, tái thẩm hoặc giám đốc thẩm được thực hiện đối với quyết định của Hội đồng (theo quy định Tòa án thành lập Hội đồng xét và mở phiên họp xét giám,

⁸ Khoản 1 Điều 56 Luật THAHS năm 2019 về thủ tục giải quyết trường hợp phạm nhân chết

⁹ Khoản 1 Điều 25 Luật THAHS năm 2019 về thi hành quyết định hoãn chấp hành án phạt tù

¹⁰ Vụ kiểm sát tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù VKSND tối cao (2007), *Nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong việc tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù theo yêu cầu cải cách tư pháp hiện nay*, Kỷ yếu đề tài khoa học, Hà Nội, tr. 183.

¹¹ Khoản 2 Điều 337 BLTTHS năm 2015

miễn thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo, rút ngắn thời gian thử thách), Tòa án cấp trên xét lại quyết định của Hội đồng xét sơ thẩm.

Do đó, cần sửa đổi khoản 3 Điều 169 Luật THAHS năm 2019 theo hướng quy định đối với kháng nghị về quyết định giảm, miễn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo thì việc giải quyết được thực hiện theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự. Đồng thời, để có căn cứ rõ ràng và phù hợp với các quy định khác, cần quy định rõ Viện kiểm sát có thẩm quyền kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm, giám đốc thẩm, tái thẩm đối với các quyết định miễn, giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo.

Vì những phân tích trên, tác giả đề xuất sửa đổi các khoản 2, 4, 5 Điều 167 và khoản 3 Điều 169 Luật THAHS năm 2019 thành:

Điều 167. Nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong kiểm sát thi hành án hình sự

Khi thực hiện kiểm sát thi hành án hình sự, Viện kiểm sát có nhiệm vụ và quyền hạn sau:

2. Trực tiếp kiểm sát việc thi hành án hình sự của **Tòa án**, cơ quan thi hành án hình sự cùng cấp và cấp dưới, cơ quan được giao một số nhiệm vụ thi hành án hình sự; kiểm sát hồ sơ thi hành án hình sự của cơ quan thi hành án hình sự cùng cấp và cấp dưới, cơ quan được giao một số nhiệm vụ thi hành án hình sự. Viện kiểm sát nhân dân cấp tỉnh, Viện kiểm sát quân sự cấp quân khu trực tiếp kiểm sát việc thi hành án phạt tù của trại giam đóng tại địa phương, địa bàn; kiểm sát việc thi hành án đối với pháp nhân thương mại.

4. Đề nghị miễn, hoãn, tạm đình chỉ, **giảm thời hạn, tha tù trước thời hạn có điều kiện chấp hành án**; tham gia việc xét giám, miễn thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều

kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo, rút ngắn thời gian thử thách.

5. Kháng nghị, kiến nghị, yêu cầu Tòa án, cơ quan thi hành án hình sự cùng cấp, cấp dưới, cơ quan, tổ chức được giao một số nhiệm vụ thi hành án hình sự trong việc thi hành án hình sự và cá nhân có liên quan; yêu cầu đình chỉ việc thi hành, sửa đổi hoặc bãi bỏ quyết định có vi phạm pháp luật trong việc thi hành án hình sự; **chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật; kháng nghị theo thủ tục phúc thẩm, giám đốc thẩm, tái thẩm đối với các quyết định miễn, giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo, rút ngắn thời gian thử thách**".

Điều 169. Trách nhiệm thực hiện yêu cầu, quyết định, kháng nghị, kiến nghị của Viện kiểm sát về thi hành án hình sự

3. Đối với kháng nghị các quyết định miễn, giảm thời hạn chấp hành án, tha tù trước thời hạn có điều kiện, hủy quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện, buộc chấp hành hình phạt tù của bản án đã cho hưởng án treo, rút ngắn thời gian thử thách thì việc giải quyết được thực hiện theo quy định của pháp luật về tố tụng hình sự."./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Phê (chủ biên) (2004), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng – Trung tâm từ điển học, Hà Nội – Đà Nẵng.
2. Trường Cao đẳng Kiểm sát Hà Nội biên dịch và hiệu đính (2002), *Giáo trình “检查工作” (Công tác kiểm sát) của Học viện cán bộ kiểm sát quốc gia Trung Quốc*, Nxb. Pháp luật Bắc Kinh ấn hành.
3. Viện kiểm sát nhân dân tối cao (2010), *Chuyên đề nghiệp vụ: Tổng kết 50 năm thành lập và hoạt động của Viện kiểm sát nhân dân 1960 – 2010*, Hà Nội.
4. Võ Khánh Vinh, Nguyễn Mạnh Kháng (2006), *Pháp luật thi hành án hình sự Việt Nam - Những vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. Tư pháp, Hà Nội.
5. Vụ kiểm sát tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù Viện kiểm sát nhân dân tối cao (2007), *Nhiệm vụ, quyền hạn của Viện kiểm sát trong việc tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù theo yêu cầu cải cách tư pháp hiện nay*, Kỷ yếu đề tài khoa học, Hà Nội.